

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	20 mei 2021
Agendapunt:	16
Onderwerp:	Regionale Energie Strategie (RES) Noordoost Brabant 1.0
Portefeuillehouder:	Wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 30 maart 2021

Inleiding

In de zomer van 2020 stelden de gemeenteraden en het algemeen bestuur van twee waterschappen in de regio Noordoost Brabant en het college van GS van de provincie in met de Concept-RES. Op 24 september 2020 heeft uw raad ingestemd met het concept-bod. Daarmee stemden u in met het gezamenlijk regionaal bod van 5,8 PJ of 1,6 TWh aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit, 11 % besparing van elektriciteit en warmte en 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte. Dit alles in de periode tot 2030. Ook stemden de deelnemende gemeenten ieder afzonderlijk in met het eigen aandeel daarin.

Voor Bernheze betekende dit een opgave van 0,06 TWh aan hernieuwbare energie. Van deze opgave is inmiddels zo'n 0,02 TWh gerealiseerd en zit nog eens 0,02 TWh in de zogeheten pijplijn. Dat betekent dat voor Bernheze nog een concreet in te vullen opgave van 0,02 resteert tot en met 2030. Praktisch gezien komt dit neer op zo'n 26 hectare zonnepanelen op land of twee windmolens (of een combinatie van beiden).

Tevens werd ingestemd met de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant en met het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes. Met dit bod heeft de regio gezamenlijk de verantwoordelijkheid genomen om het gevraagde aandeel te leveren aan de energietransitie, dat nodig is om de doelen uit het nationaal Klimaatakkoord te bereiken. Dit bod werd vervolgens via het Nationale Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) voorgelegd aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Ook de andere 29 regio's namen een vergelijkbaar besluit. Op 1 februari 2021 heeft het PBL in een analyse van deze plannen geconcludeerd dat deze vertrouwen geven dat de benodigde opgaven in 2030 worden gehaald.

In de tussentijd zijn alle partijen die vertegenwoordigd zijn in de RES, verdergegaan met het werken aan deze opgaven. Zoekgebieden werden verkend en in een aantal gevallen vastgesteld, beleid voor wind en zon besproken, transitievisies warmte voorbereid. Er werd gesproken met inwoners, met ondernemers, agrariërs en maatschappelijke organisaties. Ondertussen werd er energie bespaard en duurzame energie opgewekt. Wat op deze manier werd bereikt, vindt u in de RES 1.0 die nu voor u ligt.

De RES 1.0 is een actualisatie van de concept-RES en geeft dus in de eerste plaats inzicht in de stand van zaken van de realisatie van de opgaven, via de informatie uit de klimaatmonitor en een geactualiseerd overzicht van de zoekgebieden zon en wind. De opzet van de RES 1.0 is verder grotendeels dezelfde als die van de Concept-RES. De RES 1.0 is een momentopname waaruit blijkt waar we als regio nu staan. Tegelijk wordt gevraagd om in te stemmen met de keuze van de stuurgroep voor een vorm van samenwerking, waarbij de autonomie van gemeenten als leidend principe gehandhaafd blijft. Ook de eerdere randvoorwaarden naar het Rijk zijn aangevuld. Nieuw is de informatie over de effecten op- en de optimalisatie van het netwerk.

Toegevoegd is informatie over de potentie van warmtebronnen bij de Regionale Structuur Warmte Tot slot is een reactie op alle zienswijzen als bijlage bijgevoegd. Een overzicht van de verschillen met de concept-RES vindt u als bijlage bij dit raadsvoorstel.

Voorstel

In te stemmen met de RES 1.0. Dit houdt in dat:

1. het bod van de RES Noordoost Brabant voor elektriciteit (5,8PJ of 1,6 TWh), warmte (3 PJ) en besparingen (11%) ongewijzigd wordt gehandhaafd en daarmee ook het aandeel van de gemeente Bernheze à 0,06 TWh daarin;
2. een kaart met zoekgebieden deel uitmaakt van de RES 1.0. Op deze kaart staan zoekgebieden voor zowel zon als wind, waarop naast de lokaal vastgestelde zoekgebieden ook de zoekgebieden staan aangegeven welke binnen de gemeenten openbaar worden verkend/ in procedure zijn. Bernheze werkt deze zoekgebieden nader uit.
3. er in de regionale samenwerking invulling gegeven wordt aan samenwerkingsscenario 2. Dit is inclusief het voeren van gesprekken met de netbeheerders op regionaal niveau;
4. de handreikingen in deel III worden vastgesteld als handreiking voor de onderbouwing van lokale keuzes en ten behoeve van het regionale gesprek over lokale afwegingen, maar niet als bindend kader;
5. wordt ingestemd met de reactie in bijlage 1 op de ingediende zienswijzen bij de concept-RES.

Argumenten

1. *De opgaven blijven dezelfde.*

Met het vaststellen van de concept-RES is gebleken dat iedere gemeente en ook de waterschappen en de provincie zijn deel van de opgaven op zich wil nemen. De noodzaak van de energietransitie is erkend en er is draagvlak om hier werk van te maken. De regio heeft daarmee een goed bod kunnen doen. Aan die opgaven verandert niets. Er zijn geen ontwikkelingen ten opzichte van de concept RES die aanleiding geven voor significante wijzigingen. Ook de analyse van het PBL geeft hiervoor geen aanleiding. Over de manier waarop de opgaven zullen worden ingevuld, zal de komende jaren meer duidelijkheid moeten komen. In de periode tussen de RES 1.0 en RES 2.0 zal de stap van ambitie naar uitvoering worden gemaakt om één en ander op tijd te kunnen realiseren. De rol van de RES-organisatie is de voortgang te monitoren en waar nodig, te ondersteunen. De voortgang zal regelmatig in RES verband worden besproken. Partijen hebben de bereidheid elkaar daarbij te helpen.

2. *Zoekgebieden worden in kaart gebracht*

Er zijn verschillende soorten zoekgebieden: Zoekgebieden die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en zoekgebieden die in de idee- of verkenningsfase verkeren en waarover nog geen besluit is genomen. Ook is het belangrijk om te beseffen dat het ook bij vastgestelde gebieden nog steeds om **zoekgebieden** en niet om vastgestelde locaties gaat. De komende jaren zal in samenspraak met alle belanghebbenden door de gemeenteraad definitief worden besloten waar zon- en/of windenergie zal worden opgewekt.

Op pagina 26 van de RES staan de zoekgebieden voor windenergie weergegeven. Deze moet de gemeente Bernheze nader laten uitwerken om tot concrete zoekgebieden te komen. U ziet dat de gemeente Bernheze hierbij zeer beperkt wordt door het radarcontour van Vliegbasis Volkel. Daardoor zijn de mogelijkheden voor windenergie in Bernheze beperkt en zullen die zich met name concentreren in het westelijke gedeelte van

onze gemeente. In het (zeer) licht blauw ziet u enkele technische potentiële gebieden binnen onze gemeente. Deze moeten nader uitgewerkt worden en aan uw raad worden voorgelegd ter vaststelling.

Op pagina 27 van de RES (bijlage 1) staat vermeldt dat Bernheze de zoekgebieden voor zonne-energie nog moet vaststellen. Dat heeft uw raad uiteraard gedaan op 4 maart jongstleden, maar dit was te kort dag om nog in de RES te verwerken. Ook staat hierbij het beekdal van de Aa nog ingetekend als zoekgebied, vanzelfsprekend is dit dankzij het besluit van uw raad niet langer het geval.

3. *Regionale samenwerking krijgt vorm*

De stuurgroep van de RES, waarin bestuurders van alle gemeenten, waterschappen en de provincie zitten, heeft verschillende scenario's voor samenwerking besproken. Van scenario 1: netwerk tot scenario 3: uitgebreide samenwerking waarin alle thema's vanuit een regionaal kader vorm zouden worden gegeven. De deelnemers van de RES in Noordoost Brabant konden elkaar vinden in scenario 2. Uitgangspunt van dit scenario is dat de lokale autonomie leidend is. Deze keuze betekent aan de ene kant dat de RES bijvoorbeeld een platform is voor uitwisseling van kennis en ervaring, de voortgang monitort en zorgt voor afstemming met de netbeheerders Enexis en Tennet. Maar aan de andere kant bespreekt de regionale stuurgroep, op basis van de opgestelde handreikingen, de onderbouwing van de door gemeenten te maken keuzes. Verder zijn er afspraken gemaakt over de inzet van ambtelijke capaciteit van de deelnemende partijen in de RES. Een opzet van de procesafspraken op hoofdlijnen is opgenomen in hoofdstuk 5 van de RES 1.0. Deze keuze betekent ook dat de samenwerking niet vrijblijvend is en dat men bereid is elkaar te ondersteunen en samen te zoeken naar de beste resultaten. Dat laatste gebeurt momenteel vooral in drie subregio's en tussen buurgemeenten.

4. *Handreikingen voor goede besluitvorming*

Deel III bevat twee handreikingen: Overwegingskader en 50% lokaal eigendom. Het zijn nadrukkelijk **handreikingen** en hebben geen bindend karakter. Individuele gemeenten kunnen hier hun voordeel mee doen: het overwegingskader is een handreiking die gemeenten helpt bij de onderbouwing van keuzes voor zoekgebieden en projecten voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit met als doel: afdoende bescherming te bieden aan inwoners, landschap en natuur én voldoende ruimte te bieden voor economisch haalbare initiatieven. Aan de hand van dit kader bespreekt de stuurgroep in overeenstemming met de hierboven geschetste samenwerkingsvorm door gemeente te maken keuzes; de handreiking 50% lokaal eigendom is bedoeld om gemeenten handvatten te bieden om invulling te geven aan het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Met een tweeledig doel: 1. maatschappelijk rendement: lusten uit het project komen deels ten goede aan de lokale gemeenschap; 2. zeggenschap door eigenaarschap: inwoners investeren financieel in en besluiten mee over het project.

5. *Ingediende zienswijzen zijn verwerkt*

Met de besluitvorming van de concept-RES in 2020 zijn diverse reacties ingediend. In deze bijlage staan niet alleen de formele reacties, maar ook wat met deze input is gedaan.

Kosten en dekking

De vaststelling van de RES 1.0 heeft geen financiële consequenties. De opgave is gebaseerd op lokale plannen die ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd en in de begroting van de gemeente (of het waterschap) worden verwerkt. Voor de financiering van de

RES-organisatie is voorzien tot 1 januari 2022. Voor de periode daarna is een voorstel aan het Rijk in voorbereiding.

Vervolg

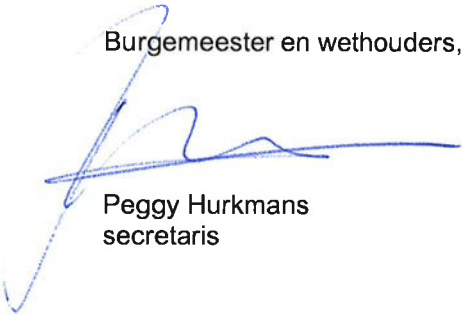
De zoekgebieden wind worden nader uitgewerkt door het college en voorgelegd aan uw raad ter besluitvorming. Voordat het college dit doet zal uw raad worden betrokken middels een startnotitie waarin het proces ten aanzien van het uitwerken van de zoekgebieden duidelijk wordt omschreven. Ook de procesparticipatie door inwoners en belangenorganisaties zal in deze startnotitie omschreven staan.

De regionale energiestrategie wordt periodiek bijgesteld naar aanleiding van relevante ontwikkelingen. De RES is geen statisch document, maar beweegt mee met de ontwikkelingen in de maatschappij.

Bijlage(n): De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar.

- RES Noordoost Brabant 1.0
- Bijlage 1: Overzicht zienswijze op concept RES en verkorte reactie
- Bijlage 2: Rapport Achtergrond verbruik en potentie RES NOB
- Bijlage 3: Regionale Structuur Warmte RES NOB 1.0
- Bijlage 4: Handreiking overwegingskader
- Bijlage 4a: Afwegingskader Landschap RES NOB
- Bijlage 4b: Overzicht Maatschappelijke kosten & baten energietransitie
- Bijlage 5: Handreiking 50% lokaal eigendom
- Bijlage 6: Brief Klankbordgroep
- Bijlage 6a: Reactie Stuurgroep op brief Klankbordgroep

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Marieke Moorman
burgemeester